Cena egzemplarza zł 3
Pobieranie wyższej opłaty jest nadużyciem

ILUSTROWANY
KURIER POLSKI

Wydanie B.

Prenumerata miesięczna wynosi zł 60 + 10 zł za doręczenie zamiejsc. + 5 zł za doręczenie miejscowe

Rok II | Telefony Centrali w Bydgoszczy 33-41 i 33-42. Telefon międzymiastowy 36-00. Rozmównica dla publiczności 19-07. Sekretariat redakcji przyjmuje codziennie od godziny 10 do 12 | Niedziela, dnia 21 lipca 1946 r. | Wydawca: SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „ZRYW". Konto PKO „ZRYW" Nr VI—135 PKO „I.K.P." Nr VI—140. Konto bieżące: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Bydgoszczy | Nr 195

Koniec burzliwej debaty parlamentarnej w Izbie Gmin, opozycja przegrała

Daladier otrzymał mandat poselski wniosek komunistów upadł



Daladier

PARYŻ (FA). Konstytuanta francuska odrzuciła wniosek komunistów, zmierzający do odebrania b. premierowi francuskiemu Daladier mandatu do Konstytuanty. W przeprowadzonym głosowaniu 311 posłów przeciwko 132 opowiedziało się za utrzymaniem mandatu Daladiera. Jak wiadomo Daladier był premierem Francji w chwili klęski w 1940 r. i posądzony był o sprzyjanie Niemcom. Jeden z posłów przypomniał w toku niezwykle burzliwej debaty telegram, który otrzymał Daladier od Hitlera po podpisaniu układu monachijskiego w 1938 r.

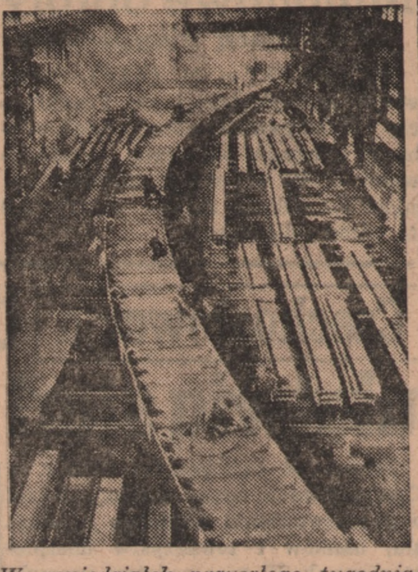
W Anglii chleb na kartki

Poraz pierwszy w historii

Spichrze Kanady puste

LONDYN (FA). Wniesiony przez opozycję projekt anulowania ustawy o racjonowaniu chleba w Anglii upadł w Izbie Gmin. Posłowie wypowiedzieli się więc większością 123 głosów za utrzymaniem ustawy o racjonowaniu chleba. Wobec tego, że wszyscy mowcy pod-kreślali, iż rozpoczęte w Europie żniwa zapowiadają się doskonale i wprowadzenie racjonowania chleba nie jest konieczne, min. aprowizacji Strachey złożył uroczyste zapewnienie, że racjonowanie chleba zostanie zniesione z chwilą, gdy okaże się to zbyteczne. Na razie wprowadzenie racjonowania chleba jest konieczne, gdyż po raz pierwszy w historii Kanady śpichrze tamtejsze świecą pustkami. Kanada nie mogłaby dopomóc Wielkiej Brytanii na wypadek, gdyby znalazła się w katastrofalnej sytuacji żywnościowej. Mówcy opozycji wskazywali jednak na wielkie zapasy zboża w Stanach Zjednoczonych, a przywódca opozycji Churchill oświadczył, że sprowadzenie większych ilości zboża do Anglii nie może przedstawiać wielkich trudności, jeśli się zważy, że dostawy zboża i mąki do Anglii w czasie działań wojennych, braku tonażu i wojny podwodnej, były większe aniżeli obecnie. Mimo wywodów opozycji, ustawa utrzymuje swą moc i racjonowanie chleba w Anglii rozpocznie się od niedzieli.

Między Pragą i Warszawą



W poniedziałek przyszłego tygodnia zostanie oddany do użytku most Poniatowskiego na Wiśle. Na zdjęciu widać końcowe prace odbudowy.

Stabilizacja pieniądza podstawą rozwoju gospodarczego

Każda wojna powodując dezorganizację życia gospodarczego i finansowego, przyczynia się do obniżenia wartości pieniądza obiegowego szczególnie w krajach prowadzących wojnę i przez które pożoga wojenna przechodziła. Polska, przez którą tam i z powrotem przelewały się armie walczące, ucierpiała najwięcej ze wszystkich krajów Europy. Zniszczona Warszawa, serce Polski, zburzony Poznań, Gdańsk i Wrocław i wiele miast mniejszych i osiedli czekają na odbudowę. Przepowiednia, która mówiła o Polsce „A Ty jako Feniks z popiołów powstaniesz i całej Europy ozdobą się staniesz" spełniła się w pierwszej części, bo zmartwychwstała Polska z popiołów. Dążyć musimy obecnie aby i druga część przepowiedni spełniła się, byśmy pod każdym względem jako państwo stanowić mogli ozdobę Europy.

Pieniądz ma w życiu gospodarczym to wielkie znaczenie, że stanowi on z jednej strony miernik wartości wszelkich dóbr, a z drugiej opierając się na zabezpieczeniu złotem i gwarancji państwowej, stanowi w obrocie wymiennym wartość, za którą te dobra można nabyć. Pieniądz ze złota sam w sobie stanowi określoną wartość gwarantowaną przez państwo, czego nie można mówić o bilonie ze srebra, niklu czy miedzi. Pieniądz papierowy natomiast stanowi w praktyce zazwyczaj taką wartość zaufania jak weksel, w zależności czy jego wystawca i poręczyciel mają dostateczne pokrycie na ich wykupno, czy pracują w warunkach uregulowanych i dorabiają się, czy wartość ich majątku wzrasta lub obniża się oraz czy wystawionych cyframi weksli wzgl. pieniędzy nie jest ponad gospodarczo natychmiast uchwytną i realną wartość w stosunku do majątku wystawcy i poręczyciela.

Polska, której złoto z początkiem wojny wywieziono za granicę nie ma tej wartości kruszcowej, w skarbcu swego Banku Emisyjnego, na którym ustabilizować mogłaby swój pieniądz obiegowy. Wprawdzie majątek narodowy, który nie jest obarczony poważniejszymi pożyczkami zagranicznymi, powinien stanowić dostateczne zabezpieczenie dla naszego pieniądza obiegowego — złotego. Niestety zniszczenia wojenne spowodowały tak wielkie spustoszenia i zniszczenia majątku narodowego, przemysłu, transportu itd., że na uruchomienie naszego życia gospodarczego trzeba było zaciągnąć pożyczkę, w formie zwiększającego się obiegu pieniężnego w Banku Emisyjnym. Budżet państwowy jakkolwiek już ujawniony i zestawiony oraz zatwierdzony przez przedstawicielstwo narodowe, jest jednak jeszcze deficytowy. Kapitalizacja zależna od dorobku majątkowego obywateli i całego społeczeństwa nie postępuje zbyt widocznie. Ponadto w życiu gospodarczym zastosowana została polityka dwojakich cen, to jest sztywnych i komercyjnych — wolnorynkowych. Pracownik fizyczny i umysłowy otrzymują wynagrodzenia swe według zasady cen sztywnych. Przydziały dla świata pracy następują wprawdzie również po cenach sztywnych, ale tylko pewne artykuły pierwszej potrzeby, gdy pozostałe braki zakupywać trzeba na wolnym rynku i po cenach komercyjno-wolnorynko-



Na zdjęciu Umberto II, b. król włoski wraz z swoimi dziećmi na drodze do kościoła w Cintra. Umberto II przybył do żony i dzieci w Portugalii i zatrzymał się wraz z rodziną w willi Kwinta de Ignaria w pobliżu Cintra. Umberto przybył do Portugalii 14 czerwca drogą powietrzną z Włoch w towarzystwie świty złożonej z 14 osób. Wśród nich znajduje się generał Graziano, książę Dulmat, księżna Sorrentino, 2 sekretarzy i 2 dedektywów. Podano oficjalnie do wiadomości, że król otrzyma podwójne racje kartkowe w czasie swojego pobytu w Portugalii.

Korespondent Dai'y Express donosi:

Anglicy zbudowali okręt który nie potrzebuje obawiać się działań bomb atomowych

LONDYN (PAP). Zgodnie z doniesieniem korespondenta „Daily Express" najnowszy brytyjski okręt wojenny „Vanguard" może nie obawiać się bomb atomowych tak długo, dopóki będą one przewożone przez samoloty, które łatwo jest zwalczać.

Okręt „Vanguard", na pokładzie którego rodzina królewska uda się w przyszłym roku do południowej Afryki, przybył we środę dnia 17 lipca do portu Devon po odbyciu podróży z Clydo. W czasie podróży okręt był „zaatakowany przez ciężki bombowiec i torpedy Mastwigh w celu wypróbowania działania ukrytej aparatury Radaru.

Wyposażenie okrętu składa się z urządzenia dla startu samolotów i armat, kontrolowanych przez radar, znacznie ulepszonych od czasu wojny. Liczba dział, znajdujących się na okręcie, jest trzymana w tajemnicy.

Straszliwy tajfun nad wybrzeżem Chin

Przerwa w komunikacji lotniczej

LONDYN (PAP-Fa). Z Hongkongu donoszą o strasznym tajfunie, jaki przeszedł nad miastem. Ofiarą orkanu padło na morzu 5 okrętów. Szybkość wichru oblicza się na 160 km na godzinę W związku z katastrofą nastąpiła przerwa w komunikacji lotniczej i miejskiej.

Kara śmierci na paskarzy

Znamienna uchwała Konstytuanty francuskiej — Wolna sprzedaż mięsa tylko w trzech miastach

PARYŻ (FA). W Paryżu odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, poświęcone głównie sprawom aprowizacji Francji. Nowy minister aprowizacji Ives Fargos, b. przywódca lewego odłamu ruchu oporu i francuski obserwator prasowy na doświadczeniach z bombą atomową na Pacyfiku, przedłożył Radzie sprawozdanie o sytuacji aprowizacyjnej, stwierdzając konieczność zapewnienia dostaw żywności do miast. W drodze wyjątku minister zdecydował się na udzielenia zezwolenia na wolną sprzedaż mięsa w trzech wielkich miastach francuskich. Na wniosek min. Fargosa Rada przyjęła uchwałę o karze śmierci dla paskarzy i spekulantów czarnego rynku.

Uchwały Komitetu Wykonawczego Zarządu Głownego Str. Pracy

WARSZAWA (tel. wł.). W dniu 17 bm. obradował w Warszawie w lokalu Stronnictwa Pracy Komitet Wykonawczy Zarządu Głównego. W wyniku obrad podjęto szereg ważnych uchwał wewnętrzno-organizacyjnych. M. in. w wykonaniu uchwały o weryfikacji członków, Komitet Wykonawczy Zarządu Głównego zawiesił w prawach członkowskich pp. Bukowskiego Stanisława, Lewandowicza Jerzego, Studentowicza Kazimierza i Turowskiego Konstantego, dotychczasowych członków władz naczelnych Stronnictwa.

Na tymże posiedzeniu Komitet Wykonawczy potępił wyjątkowo nieszlachetne stanowisko członków redakcji tygodnika „Odnowa", a to w związku z świadomie złośliwą profanacją pamięci śp. Zygmunta Belczaka, wiceprezesa Zarządu Głównego i zasłużonego, długoletniego działacza Stronnictwa Pracy.

Komitet Wykonawczy uchwalił zmianę składu redakcji tygodnika „Odnowa".

Żywiołowa manifestacja Jugosłowian

Wielki Kongres oświatowy z udziałem Polaków

BELGRAD (PAP). W Belgradzie odbył się ogólno-jugosłowiański Kongres pracowników oświatowych. W Kongresie wzięło udział ponad 1000 delegatów ze wszystkich związków pracowników kultury i oświaty — profesorowie, nauczyciele, literaci, artyści itd.

Na Kongres przybyły delegacje: polska, czechosłowacka, bułgarska i albańska.

W chwili ukazania się polskiej delegacji w pięknej sali uniwersytetu w Belgradzie, gdzie odbył się Kongres, uczestnicy powstali z miejsc i żywiołowymi oklaskami manifestowali swoje uczucia, gdy przewodniczący polskiej delegacji, Kwiatkowski wszedł na mównicę, by wygłosić powitalne przemówienie.

Trującymi gazami zabijali dzieci

MONACHIUM (ZAP). Przed sądem wojennym stanęło kilku lekarzy między nimi dr Schober i lekarka Huebsch za zamordowanie dzieci umysłowo upośledzonych. Świadkowie zeznali, że szczególnie młodzi lekarze i lekarki bez skrupułów stosowali „eutanazję" przy pomocy trujących gazów.

O zorganizowanie demonstracji przeciw gen. Franco

PARYŻ (FA). Światowa Federacja Zw. Zawodowych zwróciła się z apelem do związków zawodowych wszystkich państw o zorganizowanie demonstracji przeciw reżimowi gen. Franco w czasie między 18 lipca a 15 sierpnia br.

wych. Stąd do czasu aż świat pracy nie otrzyma potrzebnych wszystkich artykułów pierwszej potrzeby wraz z odzieżą, bielizną i obuwiem po cenach sztywnych, trudno marzyć o uregulowaniu budżetów domowych oraz o oszczędności pieniężnej i kapitalizacji.

Zasada podwójnych cen to jest sztywnych i wolnorynkowych została zastosowana dlatego, aby te poza objętych planem przydziałów, sprzedać na wolnym rynku a uzyskanymi stąd pokaźnymi wpływami gotówkowymi odbudować czy uruchomić dalsze fabryki i przedsiębiorstwa państwowe, po cenach sztywnych.

Niestety ceny wolnorynkowe nie przyczyniają się do stabilizacji pieniądza, a powodują wzrost spekulacji i opóźniają planową gospodarkę. W wypadku jednak nagromadzenia większych zapasów towarowych może nastąpić przesycenie rynku wewnętrznego i ogromna zniżka cen, która może osiągnąć nawet poziom cen sztywnych, zważywszy zmniejszające się z dnia na dzień zapotrzebowanie wolnorynkowe.

Planowa gospodarka, do której zmierzamy, wymaga stabilizacji pieniądza obiegowego. Dla stworzenia podstaw do stabilizacji pieniądza koniecznym jest odzyskanie z powrotem naszego złota z Anglii, uzyskanie większej pożyczki z Ameryki, oraz pozyskanie złota z Rosji radzieckiej do funduszu stabilizacyjnego naszego pieniądza obiegowego. Ponadto uregulowany być musi nasz bilans płatniczy z zagranicą. Nie możemy wartościowo sprowadzać więcej niż wywozimy.

Po uregulowaniu spraw własności nieruchomej będą i listy zastawne — hipoteczne stanowić zabezpieczenie naszego pieniądza obiegowego, o ile dana nieruchomość będzie tylko do pewnej wysokości stanowiła zabezpieczenie i da gwarancję rentowności. W ten sposób przyczynimy się do sfinansowania odbudowy naszych miast i gospodarstw rolnych.

W produkcji i handlu wyeliminować musimy z naszego życia spekulację, ustalić dopuszczalną marżę zarobkową w handlu i produkcji i stosować kontrolę kalkulacji cen wszelkiej produkcji. Nie wolno nikomu sprzedawać żadnego produktu poniżej cen opartych o zasadę zdrowej kalkulacji, ale i nie wolno wymagać wyższych cen za produkt jednej i tej samej jakości niż ustalona przez odnośny samorząd gospodarczy, za zgodą władz państwowych, czy przez państwowe przedsiębiorstwa i fabryki.

W oparciu o ustabilizowany pieniądz nastąpi również rozwój spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych. Powoli napływać będą wkłady oszczędnościowe ze świata pracy, a wszelkie warsztaty pracy stosować będą mogły zdrową kalkulację i dorabiać się. Budżet państwowy oparty na dorabiającym się społeczeństwie będzie mógł być ustabilizowany. Odbudowa kraju przyczyni się do zatrudnienia wszystkich i ożywi bardzo dodatnio nasze życie gospodarcze.

Po doznanych nieszczęściach czeka nas okres pomyślności i nieznanego w naszym życiu rozwoju gospodarczego i poprawy doli wszystkich ludzi pracy i inicjatywy. W naszym ręku przyszłość nasza, bylebyśmy umieli się należycie zorganizować. Będziemy mogli zrealizować praktycznie wołania o sprawiedliwość społeczną dla wszystkich warstw społeczeństwa, aby stać się przykładem dla innych narodów i być „ozdobą Europy".

La Guardia
przybył do Grecji

ATENY (PAP-FA). Naczelny dyrektor UNRRA La Guardia w swej podróży inspekcyjnej po Europie przybył na 3-dniowy pobyt do Grecji.

Prawie milion
Niemców wysiedlono z Polski

WARSZAWA (PAP). Do dnia 17 lipca, w ramach zorganizowanej akcji wysiedleńczej, opuściło Polskę 900 tysięcy Niemców. Z Dolnego Śląska i Opolszczyzny wyjechało około 670 tysięcy, z Pomorza Zachodniego drogą przez Szczecin, wyjechało około 230 tysięcy.

Milionowe obroty
na giełdach niemieckich

FANKFURT n. M. (ZAP). Giełdy strefy amerykańskiej we Frankfurcie i Stuttgardzie notują wielkie obroty w handlu papierami wartościowymi. Obrót w jednym miesiącu wyniósł 1,7 miliona marek. W 73% był to obrót obligacjami.

Most Poniatowskiego
Zostanie oddany w poniedziałek do użytku
Program uroczystości niedzielnych i poniedziałkowych w Warszawie

WARSZAWA (PAP-FA). Dnia 21 lipca br. odbędzie się w Prezydium Rady Ministrów drugie plenarne posiedzenie Naczelnej Rady Odbudowy stolicy. Otwarcia obrad dokona prezydent KRN Bolesław Bierut. Następnego dnia nastąpi uroczyste otwarcie mostu im. ks. Józefa Poniatowskiego z udziałem delegacji ze Śląska w liczbie 750 osób. Społeczeństwo Śląskie bowiem z dobrowolnych składek na odbudowę mostu ofiarowało około 20 milionów zł.

W ramach uroczystości otwarcia mostu odbędzie się odsłonięcie tablicy pamiątkowej, na której wyryte są nazwiska pracowników zasłużonych przy odbudowie mostu. Prezydent Krajowej Rady Narodowej ob. Bolesław Bierut i Min. Obrony Narodowej, Marsz. Michał Żymierski złożą wieńce na grobie żołnierzy dywizji im. Jana Kilińskiego, poległych w walkach o Pragę w roku 1944.

O godz. 11.30 rozpocznie się wielka defilada młodzieży.

O godz. 15-tej odbędzie się otwarcie w Muzeum Narodowym dwóch wystaw „Odbudowa Mostu im. ks. Poniatowskiego" i stałej galerii malarstwa polskiego i obcego.

Arabowie chcą pozyskać świat katolickiej?

LONDYN (PAP). Informacja brytyjska szeroko rozpowszechnia wiadomość o delegacji Arabów, która dnia 17 bm. wyjeżdża do Europy — między innymi i do Rzymu — celem uzyskania poparcia sfer katolickich w swej walce przeciwko aspiracjom żydowskim w Palestynie.

Delegacja składa się z 5 osób, w tej liczbie jest 1 Arab wyznania chrześcijańskiego, 1 przemysłowiec arabski i 1 wydawca dziennika arabskiego w Palestynie.

Z życia Stronnictwa Pracy

26 lipca
Zebranie Komitetu Wykonawczego Zarządu Głównego S. P.

W piątek 26 lipca o godz. 16 odbędzie się zebranie Komitetu Wykonawczego Zarządu Głównego Stron. Pracy w lokalu stronnictwa w Warszawie, przy ul. Konopnickiej 3. Obecność wszystkich członków Komitetu obowiązkowa.

Iwaszkiewicz w Moskwie

MOSKWA (PAP-FA). W związku pisarzy polskiech w Moskwie odbył się odczyt Jarosława Iwaszkiewicza o współczesnej literaturze polskiej. Następnie na cześć Iwaszkiewicza pisarze radzieccy wydali uroczysty bankiet.

Zmiany w projekcie dekretu o prawie małżeńskim

WARSZAWA (PAP). W nr 31 Dz. Ustaw RP ogłoszony został dekret z dn. 29 maja 1946 r. o prawie majątkowym małżeńskim. Dekret ten, wbrew pierwotnemu projektowi, który wprowadzał ustawowy system rozdzielności majątkowej między małżonkami — częściowo poszedł po linii postulatów, wysuwanych przez organizacje kobiece, domagające się wspólnoty majątku dorobkowego małżonków po ustaleniu małżeństwa. Prawo majątkowe małżeńskie wchodzi w życie z dniem 1. 10. br.

Czechosłowacja

Upaństwowienie ułatwia start gospodarczy

Jeszcze 24 października 1945 r. w Czechosłowacji został wydany dekret o upaństwowieniu wielkiego przemysłu, banków i towarzystw ubezpieczeniowych. W ręce państwa przeszły 24 wielkie koncerny czechosłowackie, w tej liczbie fabryki „Skoda", „Bata", fabryki cementu w Dwur Kralowie, fabryki wojskowe w Brnie, kopalnie węgla, zakłady energetyczne, produkujące wszelkiego rodzaju energię itd. W rękach prywatnych pozostały przedsiębiorstwa, zatrudniające do 150 osób. W przemyśle państwowym zatrudnionych jest 60% wszystkich robotników i pracowników.

W kraju zorganizowano „współzawodnictwo w odbudowie" w którym odznaczały się dziesiątki tysięcy robotników, inżynierów i pracowników. Uruchomiono w krótkim czasie fabryki metalurgiczne w Kładno, Dwur Kralowe, stalownię w Poldni Huta oraz wielką fabrykę budowy maszyn „Czesko-morawska" w Pradze. Olbrzymie przedsiębiorstwo Bata wkrótce po upaństwowieniu zaczęło dawać znaczne dochody.

Akcja rządu napotkała na upór pewnych kół wielkiego kapitału. Charakterystyczny jest przykład fabryki silników lotniczych firmy Walter. Właściciele tego przedsiębiorstwa znani byli już dawniej ze swych sympatii do państw osi. W czasie stosowania sankcji przeciwko Włochom dostarczali oni Mussoliniemu silników lotniczych.

Znaczne trudności trzeba było pokonać przy unarodowieniu przemysłu cukrowniczego. Przed wojną Czechosłowacja pod względem produkcji cukru stała na jednym z pierwszych miejsc w Europie. Ta gałąź przemysłu znajdowała się w rękach „baronów cukrowniczych", którzy aktywnie sprzeciwiali się przeprowadzeniu racjonalizacji przemysłu, nawołując robotników do strajku, a chłopów do niewypełniania świadczeń rzeczowych. Jednakże rząd pokonał trudności i 77 cukrowni zostało unarodowionych. Kapitaliści zagraniczni zgłaszali także pretensje do rządu czeskiego, żądając rekompensaty w walucie zagranicznej. W styczniu br. poseł angielski w Pradze wręczył rządowi Czechosłowacji notę, w której wysunięte były żądania rekompensaty dla firm angielskich w funtach szterlingach. W nocie zaznaczone było, że dostawa surowca z Anglii i pomoc finansowa dla Czechosłowacji uzależniona jest od zadośćuczynienia żądaniom wymienionym w nocie.

Czechy rozwijają się gospodarczo w niesłychanie szybkim tempie. Jeżeli nie zajdą żadne przeszkody, to niedługo zdystansują wszystkie narody bałkańskie.

Delegacja amerykańska do ONZ

WASZYNGTON (PAP-FA). Prezydent Truman podał do wiadomości skład delegacji amerykańskiej do zgromadzenia ogólnego ONZ na sesję wrześniową. Delegatami będą: sen. Conelly, Vanderbeng, Blum i pani Roosevelt.

Prace w Paryżu
dobiegają końca

PARYŻ (FA). Prace nad przygotowaniem konferencji pokojowej są w pełnym toku. Zastępcy ministrów spraw zagranicznych muszą je zakończyć jeszcze przed 29 lipca. Wczoraj rozpatrzono ostatnie memorandum delegacji włoskiej, a w najbliższej przyszłości komitet dla spraw Triestu wysłucha poraz ostatni wywodów delegacji jugosłowiańskiej.

Nieudała wyprawa do Szwecji

GDYNIA (m). Trzech przedsiębiorczych młodzieńców wybrało się potajemnie pod pokładem jednego ze statków do Szwecji. Szczęście im nie dopisało, gdyż mimo, że cało przeszli przez kontrolę polską straży granicznej, nie zdołali jej uniknąć w porcie szwedzkim. Pod konwojem powrócili najbliższym statkiem do Polski, gdzie oddani zostali w ręce władz bezpieczeństwa. Są to Tadeusz Kawecki, Edward Gabor i Zygmunt Weber.

Z bombowców transportowe

LONDYN (PAP). „Daily Herald" donosi, że stare bombowce brytyjskie typu Halifax zostaną użyte do przewozu owoców z Europy i Afryki do Anglii. Pierwsze 6 maszyn zostało wysłanych prywatnej firmie na lotnisko w pobliżu Londynu. Przedstawiciel firmy, który zamierza wystartować w najbliższym czasie, oświadczył, że został już nawiązany kontakt z hurtownikami w celu dostawy towarów drogą powietrzną.

Każdy samolot będzie przewoził 7,5 ton towaru i będzie odbywał podróż conajmniej raz dziennie do każdego kraju, w którym jest pod dostatkiem owoców na sprzedaż.

Stalowa Wola miastem

Rzeszów (PAP). Od dłuższego czasu Stalowa Wola pow. nizańskiego, czyniła starania w Min Administracji Publicznej o uznanie jej za miasto. Obecnie sprawa ta została załatwiona pozytywnie. Z obszaru gminy wiejskiej Nisko wyłączono następujące tereny: osiedle mieszkalne Stalowa Wola, tereny Zakładów Południowych Stalowej Woli wraz z lasami i polami oraz Okręgowe Zjednoczenie Elektrowni Tarnów „OZET", które łącznie tworzą obecnie miasto Stalową Wolę.

Zgrzyty

Zapały staniały lecz nie chcą się swiecić

Polski Monopol Zapałczany wypowiedział zdecydowaną walkę drożyźnie i... nerwom przeciętnego obywatela. Pudełko prawdziwych, palących się zapałek kosztowało przedtem 6 zł. To był skandal i spekulacja!!!

Słuszna akcja PMZ nie była tylko czczym wymysłem. Po kilkakrotnym wahaniu cena zapałek ustaliła się na niezmienną cyfrę 3 zł.

I od tego czasu szary człowiek stoi przed dziwną zagadką: jak nazwać to co kosztuje 3 zł, leży w „pudełku od zapałek" i ma piękną etykietę Polskiego Monopolu Zapałczanego? Ktoś, z moich naiwnych znajomych nazwał „to" kiedyś zapałkami. Wyśmiano go jednak i słusznie! Każdy żart przecież ma swoje granice.

Pomówmy jednak poważnie. Czy zawsze z obniżką ceny ma iść tak znaczny spadek wartości towaru? Nie chodzi przecież w tym wypadku o ilość zapałek ale o jakość. Bo cóż z tego, że „zapały staniały", jeżeli trzeba wydawać na nie dwa razy tyle co przed tym.

Może by Polski Monopol Zapałczany zaczął nareszcie produkować prawdziwe zapałki, gdyż teraz z przeszłości została tylko piękna, długa nazwa i czerwona etykietka.

Proces „żydowskiego króla" w Bratysławie

W sierpniu proces Tiso i jego marionetkowego rządu

BRATYSŁAWA (ZAP). Po zakończeniu procesu t. zw. „króla żydowskiego" dr Antoniego Vaszko, który to proces toczy się obecnie przed bratysławskim Trybunałem Narodowym, sądzony będzie Otomar Kubala, były naczelnik t. zw. „Hlinkovej Gardy", która w ostatnim zwłaszcza okresie wojny odgrywała na Słowacji smutną rolę słowackiego SA czy SS. Po Kubali przyjdzie kolej na głośniejszego jeszcze zdrajcę słowackiego w postaci byłego „premiera" marionetkowego rządu słowackiego Tuki, który jest dziś schorzałym i zniedołężniałym starcem. Stan jego zdrowia poprawił się jednak na tyle, że odkładany poprzednio proces będzie mógł się odbyć. Proces samego marionetkowego „prezydenta" słowackiego ks. Tiso oraz jego „rządu" odbędzie się w sierpniu.

Zakup demobilu amerykańskiego przez Francję

PARYŻ (PAP-FA). Bawiąca we Francji polska misja dla zakupu demobilu amerykańskiego i w związku z uruchomieniem 50 milionowej pożyczki amerykańskiej — zakupiła już poważne ilości sprzętu, w tym 12 samolotów typu „Douglas", 200 lokomotyw, kilkanaście kranów, 10 holowników rzecznych, przeszło 1.000 ciężarówek, 20.000 opon, 10.000 dętek, 700 obrabiarek, tokarek i szlifierek oraz sprzęt radiokomunikacyjny.

Świat w kilku wierszach

Z Londynu donoszą, że delegacja brytyjskiej partii pracy wyjedzie do Moskwy z dniem 28 bm.

Z Anglii do Polski wyjechała delegacja młodzieży angielskiej.

Rząd polski złożył rządowi australijskiemu podziękowanie za przesłane Polsce dary.

Z Bombaju donoszą o nowych zamieszkach w Indiach. Podczas rozruchów wojsko i policja zmuszone były otworzyć ogień.

Naczelne dowództwo brytyjskie w Niemczech postanowiło przeprowadzić poważne zmiany administracyjne w całej strefie brytyjskiej.

Zastępcy min. spraw zagr. ukończyli prace nad traktatami pokojowymi z b. satelitami Niemiec i rząd francuski, jako państwo zapraszające na konferencję pokojową, rozesłał już do wszystkich państw kopie tych traktatów.

Z amerykańskich źródeł podają, że odbędą się jeszcze dwie sesje konferencji ministrów spraw zagranicznych, pierwsza natychmiast po konferencji pokojowej, druga po obradach generalnego zgromadzenia ONZ, na której ma być załatwiona sprawa Niemiec.

W związku z 10-tą rocznicą rozpoczęcia wojny domowej w Hiszpanii, kongres angielskich związków zawodowych wydał manifest, domagając się zerwania stosunków dyplomatycznych z rządem gen. Franco i uznania rządu premiera Girala.

WARSZAWA (PAP-FA). Do Warszawy przybyła samolotem wycieczka 9 dziennikarzy szwajcarskich.

Pobyt dziennikarzy w Polsce potrwa dwa tygodnie. Program pobytu obejmuje wycieczki do Gdańska, Łodzi, Wrocławia, Krakowa i Katowic.

Do Prezydium KRN w Warszawie

Memoriał w sprawie Łużyc

Ostatni z narodów słowiańskich, Serbowie Łużyccy, dotychczas nie doczekali się wyzwolenia.

Nieszczęsny ten naród, który przetrwał 15 wieków w nieustannej walce z napierającym i tępiącym go bezlitośnie germaństwem, znalazł się dzisiaj w sytuacji, kompromitującej cały świat kulturalny, iż pokonany Prusak ma prawo jeszcze dyktować mu swoje prawa.

Taka sytuacja nie może trwać dłużej. Inaczej, z tego niespełna ćwierć milionowego plemienia, co przetrwało bohatersko tyle wieków krwawego zmagania się z niemczyzną, nie pozostanie śladu.

Cała Słowiańszczyzna winna się upomnieć o ludzkie i narodowe prawa Łużyczan. I jeszcze zanim dojdzie do konferencji pokojowej, należy przygotować grunt na terenie międzynarodowym w celu uzyskania dla nich pełnej niezawisłości polityczno-narodowej, w najściślejszym bratnim sojuszu z obydwoma sąsiednimi narodami słowiańskim Polakami i Czechami. Niechże ten „przyczółek mostowy“ przy zetknięciu się granic Czech i Polski, który służył Niemcom przez wieki całe za bramę wypadową na polski Śląsk, stanie się wreszcie bastionem wolności i równouprawnienia tej Przedniej Straży zachodniej Słowiańszczyzny.

W tym celu wszystkie niżej podpisane organizacje krakowskie zwracają się do Prezydium Krajowej Rady Narodowej z gorącym apelem, by użyło całego swego wpływu i przedsięwzięło niezwłocznie kroki w celu:

1. **Uzyskania dla Serbo-Łużyczan na terenach przez nich zamieszkałych praw wolnego narodu przez oddanie w ich ręce administracji oraz wszelkich swobód w dziedzinie politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej, niezbędnych dla narodowego rozwoju Łużyc.**
2. **Uzyskania prawa utrzymywania przez Rząd RP stałego przedstawiciela w stolicy Łużyc, Budziszynie, a to dla nawiązania i utrwalenia jak najściślejszych stosunków przyjaźni i współpracy pomiędzy Polską a Łużycami.**
3. **Natychmiastowego wysłania do Prezydium Organizacji Narodów Zjednoczonych wezwania, by ten najmniejszy z narodów słowiańskich dopuszczony został do Związku, mającego na celu przeprowadzenie zasad wolności, sprawiedliwości i równouprawnienia wszystkich miłujących pokój narodów, oraz zabezpieczenia ich w przyszłości od możliwej katastrofy wojennej. Naród Łużycki, którego ziemie wysunięte na zachód, narażone są na największe niebezpieczeństwo ze strony wojującego germaństwa, zasługuje najbardziej na to zabezpieczenie i potrzebuje najbardziej ochrony.**
4. **Jak najenergiczniejszego poparcia zabiegów czynników politycznych i kół społecznych Czechosłowacji na terenie słowiańskim i międzynarodowym w kierunku pełnego wyzwolenia Łużyczan i dania im prawa wypowiedzenia się co do przyszłego ustroju państwowego.**
5. **Takiego samego poparcia zabiegów Łużyczan u rządów wszystkich innych mocarstw i państw słowiańskich, od rządu ZSRR począwszy, w celu zbiorowego wniesienia sprawy łużyckiej na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych.**
6. **Przygotowania należycie uzasadnionego i wyczerpującym materiałem popartego memoriału-wniosku na najbliższą Międzynarodową Konferencję Pokojową, żądającego w sposób kategoryczny i nieustępliwy pozytywnego rozstrzygnięcia sprawy łużyckiej w sensie utworzenia nowej, niezależnej jednostki państwowej, oczyszczonej gruntownie z żywiołu niemieckiego.**

Nieporuszenie sprawy łużyckiej przez państwa słowiańskie przed Radą Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz przed forum przyszłej Konferencji Pokojowej, byłoby największą hańbą, świadczącą o zupełnym braku poczucia solidarności międzysłowiańskiej, o braku moralnych walorów w polityce międzynarodowej oraz o braku zrozumienia dla kardynalnych zasad braterstwa, równości i sprawiedliwości u narodów wolnych.

Towarzystwo Przyjaciół Łużyc w Krakowie

Przed setną rocznicą urodzin Brata Alberta

KRAKÓW (tel. wł.). W związku z setną rocznicą urodzin zasłużonego „ojca ubogich“, Brata Alberta (ur. 20 sierpnia 1846 r.), rozpoczęły się już przygotowania do uroczystości jubileuszowych w Krakowie. Uroczystości te odbędą się w dniu 25 sierpnia br. pod protektoratem J. Em. Księcia Kardynała dra Adama Stefana Sapiehy.

Zawiązał się w Krakowie specjalny Komitet obchodu setnej rocznicy Brata Alberta z siedzibą przy ul. Krakowskiej 43.

Komitet wspomniany podjął również starania w sprawie przygotowań do beatyfikacji Brata Alberta, przerwanych przez wojnę. (W)

Niewyjaśniona zagadka półwyspu

Rodowód nazw osad helskich

Źródło nazwy miejscowości Hel, a z tym i całej mierzei Helskiej, stanowi prawdziwą zagadkę, która dotychczas w należyty sposób rozwiązana nie została. Starali się to już uczynić autorzy niemieccy, łącząc nazwę bądź z imieniem legendarnej księżny pomorskiej Heli, bądź — z powodu niebezpiecznej żeglugi koło cypla — z piekłem (niemieckie „Höhle“), bądź wreszcie z duńskim wyrazem ‚hale‘ — ogon, ze względu na wydłużoną formę półwyspu.

Spośród badaczy polskich jedni upatrują w źródłosłowie pierwiastek obcy — dolnoniemiecki „hael“ — góra wydmowa — inni znowu widzą związek etymologiczny z wyrazem polskim, chyl, pisane przez „ch“ albo hyl — wiatrowisko, wywieja — którego pochodzenie też nie jest zbyt jasne.

W słowniku Lindego znajdujemy ten wyraz pod obu postaciami objaśniony niejednolicie: „chyl“ — miejsce najwydatniejsze, przewyższające, wystawa: chyl nadmorski — „góra nadmorska“, „chyl“ — „cypel ziemi w wodę wychodzący“, „Eine Erdspitze“, a oprócz tego „Chel“ — miasteczko na cyplu morskim pod Gdańskiem“.

Wszystkie powyższe wywody niebardzo trafiają do przekonania.

Pierwsze pytanie, jakie się tu nasuwa, polega na tym, czy nazwa Hel jest obca czy też rodzima, innymi słowy, czy zawdzięczamy ją naszym przodkom — Lechitom, czy też późniejszym przybyszom. Nie ma zgoła podstaw do twierdzenia, że tę mierzeję morską zamieszkiwał w zamierzchłych wiekach szczep germański — skandynawski. Przeciwnie — są wszelkie dane aby przypuszczać, iż pierwotnie zaludniało mierzeję, która bezpośrednio łączyła się z pobrzeżem pomorsko-lechickim, właśnie plemię rodzime, że ono nadało mu miano, które jest zgodne z nazwami przyległych osad.

Następnie chodzi o to, którą formę uważać należy za bliższą źródła?

Niewątpliwie formę „Hela“ (Heyla), zawartą w najdawniejszych dokumentach XIV wieku, z tej bowiem dopiero powstała w XVI wieku skrócona Polska nazwa „Hel“ i „Hal“, która w gwarze ludowej brzmi nawet „El“. Rybacy inaczej nie mówią, tak samo i Kaszubi na całym zapleczu wybrzeża.

Półwysep Helski posiada jeszcze pięć osad rybackich, pośród których najznaczniejszą jest Kuźnica i stolica rybactwa kaszubskiego — Jastarnia.

Nazwa osady Kuźnica, wymawiana jest przez rybaków — Kuśnica.

Niemcy nazywali miejscowość Kussfeld, to znaczy skrawek ziemi, na którym fala z zatoki całuje się („styka“ z falą Wielkiego Morza. Trzeba zaznaczyć, że Kuźnica rozmieszczona jest na najwęższym pasku półwyspu.

Podręcznik polski wyjaśnia, że nazwa pochodzi od kuźni królewskich, które znajdowały się tutaj w dawnych czasach, na wschód od Kuźnicy przy szańcach dawnych fortyfikacji polskiego Kazimierzowa.

Wyjaśnienie polskie, nie poparte żadnym bliższym dowodem historyczn. ., nie może trafić do przekonania. Podajemy więc inne wyjaśnienie nazwy, oparte na etymologii. Kaszubi wymawiają tę nazwę, jak zaznaczyliśmy — Kuśnice, Kyśnice. Odczuwa się w niej jako pierwiatsek: k, kus — kęs (na przykład chleba) kus-nicek-kawałek, paseczek na przykład lądu. Nazwa tedy powinna brzmieć „Kuśnice“ i wyjaśnia się jako osada, leżąca na najwęższym skrawku (pasku) ziemi Helu. Kaszubi bowiem używają słowo „kuśniczek“ w tym właśnie sensie.

Przemawiało by za tym wyjaśnieniem także tłumaczenie niemieckie Kus-feld, w którym pierwsza część stanowi słowo kus, słowiańskie „kęs“ (a niemieckie całus) a druga część „feld“ to jest skrawek ziemi, tym-

Ciąg dalszy na stronie 5-ej.

Czytelnicy mają głos

Dziwna oferta

Państw. Zjedn. Przemysłu Drożdżowego

Handlem z zagranicą muszą zająć się fachowcy

GDYNIA. Tym razem w dziedzinie handlu zagranicznego. Upaństwowienie podstawowych gałęzi przemysłu handlu w Polsce tylko wtedy da pożądane przez Rząd rezultaty, jeśli uda się jednocześnie te gałęzie życia gospodarczego postawić na bardzo wysokim poziomie. W czasach Polski sanacyjnej była pewna grupa ludzi, która nadawała się do wszystkiego Członek tej grupy mógł być dziś Ministrem Skarbu, za miesiąc ministrem wojny, aby po 2 tygodniach pokazać, że jest niezwykłym znawcą sztuki.

I dziś niestety są osoby, które wszabrowawszy się na jakieś stanowisko, uważają również, że znają się na wszystkim. W naszych portach znajduje się pełno fachowców z dziedziny handlu zagranicznego, którzy czekają na możność pracy, a tymczasem Państwowe Zjednoczenie Przemysłu Drożdżowego usiłuje zająć się tym samo i podchodzi do sprawy zupełnie po sportowemu, choć słowo eksport nie ma nic wspólnego ze sportem. Do Anglii wyszła oferta, w której napisano tyle: Państwowe Zjednoczenie Przemysłu Drożdżowego oferuje ekstrakt, pastę drożdżową, pełnowartościowy środek leczniczy i odżywczy, zawierającą witaminy B^1 i B^2, cena za 1 kg 235.— zł loco fabryka, opakowania z uwagi na posiadane zapasy nie dolicza się. Tak samo napisano o drożdżach w Wołczynie i Okocimiu.

Kupiec angielski przeczytawszy to, co miało być ofertą, mógł uważać całą sprawę za kiepski żart. Przeliczył sobie podaną sumę w złotych na funty i odrazu wyjaśniło mu się, że w Anglii można mniejwięcej dostać tonę za to, co w Polsce trzeba zapłacić za 1 kg. Mógł był wyrzucić list do kosza i w ten sposób zakończyć możliwości handlowe z Polską przesłał jednak z powrotem pismo do Polski dla wyjaśnienia.

Czy nie byłoby rzeczą wskazaną, aby sprawy tak delikatne i wymagające dużego znawstwa i praktyki jak handel zagraniczny oddać po prostu fachowcom, jeśli w Zjednoczeniu Przemysłu Drożdżowego ktoś ma zamiar zdobywać wiedzę w tej dziedzinie, niech najpierw przerobi kurs Liceum Handlowego (można w skróconej formie), zapozna się z rudimentami handlu zagranicznego, potem popraktykuje kilka u dobrego fachowca, a następnie popróbuje samodzielnie pracować. Polskę nie stać na to, żeby w każdej dziedzinie eksperymentować i stawiać wszędzie pierwsze kroki, bo Polska istnieje już oddawna i może pozwolić sobie na nowoczesne i europejskie formy handlu.

Pozwólmy wschodzić nowym gwiazdom, ale nie gódźmy się na to, żeby wszędzie eksperymentować jak Robinson na odludnej wyspie, bo przecież mamy związek ze światem.

J. Sz.

Niespokojna Palestyna



Na zdjęciu widok zniszczonego mostu na Jordanie. Most został wysadzony w czasie ostatnich rozruchów w Palestynie. Łączył on główną trasę Palestyny z Transjordanią. Szkody oceniają fachowcy na kolosalną sumę 100 tys. funtów szterlingów.

Zamęczeni w katowniach hitlerowskich

Napisał ks. St. Gałecki

Martyrologia Kapłanów Pomorza, Wielkopolski i Śląska

IV.

119. ks. wik. Martenka Ja, Łasin. 120. ks. prob. Maternicki Władysław, Godziszewo, 121. ks. prob. Mazella Jan, Jeleńcz p. Tuchola, 122. ks. wik. Miętki Antoni, Grudziądz, 123. ks. kur. Motylewski Franciszek, Szymbark p. Kartuzy, 124. ks. wik. Mówiński Józef, Gdynia, 125. ks. emer. Myślisz Józef, Kocborowo, 126. ks. wik. Nagórski Edmund, Grudz., 127. ks. prob. Nagórski Paweł, Gostyczyn, 128. ks. wik. Niklas Stanisław, Szembruk p. Grudz., 129. ks. dyr. Niklewski Feliks, Wejherowo, 130. ks. wik. Nogalski Franciszek, Raciasz, 131. ks. wik. Odya Józef, Chojnice, 132. ks. kur. Olkiewicz Brunon, Gdynia, 133. ks. kur. Pakalski Albin, Zamarte, 134. ks. prob. Pastwa Antoni, Grudziądz, 135. ks. prob. Pełka Leon, Świekatowo, 136. ks. prob. Piątkowski Konrad, Dąbrówka, 137. ks. kur. Piechowski Julian, Jabłowo, 138. ks. Priss Franciszek, Ostrowite p. Chojnice, 139. ks. prob. Pronobis Jan, Grębocin, 140. ks. prob. Pronobis Wojciech, Swarzewo, 141. ks. wik. Przybysz Franciszek, Wejherowo, 142. ks. kur. Ptach Alojzy, Grudziądz, 143. ks. dziek. Puppel Alojzy, Kowalewo, 144. ks. prob. Putynkowski Maksymilian, Wabcz, 145. ks. pref. Racki Czesław, Gdynia, 146. ks. prob. Rapior Alojzy, Lubichowo p Starogard, 147. ks. wik. Raszkowski Hubert, Fordon, 148. ks. prob. Redmer Paweł, Trzebcz, 149. ks. prob. Repiński Alojzy, Łąki Polskie, 150. ks. kur. Reszka Bonifacy, Rekownica, 151. ks. pref. Rogalski Jan, Grudziądz, 152. ks. emer. Rogalski Jan, Pińczyn, 153. ks. pref. Romanowski Franciszek, Tuchola, 154. ks. wik. Rompca Leon, Gdynia, 155. ks. wik. Rosiak Ludwik, Chmielno, 156. ks. prał. Roszczynialski Edmund, Wejherowo, 157. ks. prob. Ruchniewicz Hugon, Kościerzyna, 158. ks. wik. Ryngwelski Józef, Unisław, 159. ks. prob. Sarnowski Józef, Serock, 160. ks. prob. Sarnowski Robert, Chwaszczyno, 161. ks. wik. Schmelter Henryk, Chełmno, 162. ks. wik. Schliep Kaźmierz, Lubichowo, 163. ks. wik. Schwanitz Jan, Tczew, 164. ks. wik. Sitkiewicz Bronisław, Godziszewo p. Tczew, 165. ks. prof. dr Smoczyński Józef, Pelplin. 166. ks. wik. Sobisz Antoni, Grudziądz. 167. ks. dziek. Sosnowski Piotr, Bysław p. Tuchola, 168. ks. prob. Stawicki Bolesław, Czersk, 169. ks. prob. Stawicki Ignacy, Kleszczewo p. Kościerzyna, 170. ks. kur. Sowiński Emil, Grudziądz, 171. ks. prob. Szarafiński Stanisław, Strzepcz p. Morski, 172. ks. prob. Szpitter Jan, Klonówna, 173. ks. wik. Szuca Brunon, Pokrzydowo p. Brod., 174. ks. dziek. Szumann Henryk, Starogard, 175. ks. kur. Szuta Bernard, Brodnica, 176. ks. wik. Szybowski Franciszek, Świecie, 177. ks. infuł. Szydzik Józ., Fordon, 178. ks. wik. Szymański Władysław, 179. ks. kur. Szynalewski, Kuźnica, 180. ks. prob. Szypniewski Władysław, Kielno, 181. ks. wik. Szpica Walter, Szczodrowo, 182. ks. wik. Troszyński Antoni, Sierakowice, 183. ks. wik. Trzciński Bronisław, Strzepcz p. Morski, 184. ks. kan. Tuszyński, Gdynia, 185. ks. wik. Warczak August, Mechowa, 186. ks. pref. Węgielewski Antoni, Wejherowo, 187. ks. kur. Wielewski Władysław, Łebcz p. Morski, 188. ks. kur. Wilemski Czesław, Tyłowo p. Morski, 189. ks. wik. Wilemski Paweł, Zamarte, 190. ks. prob. Wieczorek Henryk, Rajkowy, 191. ks. dziek. Wilmowski Jan, Więcbork, 192. ks. kan. Witkowski Bolesław, Mechowa, 193. ks. wik. Wohlfeil Ernest, Grzywna p. Toruń, 194. ks. wik. Wohlfeil Edmund, 195. ks. dziek. Wojtaszewski Kaźm., Tymawa p. Tczew, 196. ks. prob. Wróblewski Alojzy, Pogódki p. Kościerzyna, 197. ks. prob. Zabrocki Stanisław, Brzozie Niem., 198. ks. prob. Zakryś Piotr, Zblewo p. Starog., 199. ks. wik. Zakrzewski Jan, Gdynia, 200. ks. prob. Zapalowski Tadeusz, Suleczyno p. Lubawa, 201. ks. prob. Zawodziński Piotr, Odry p. Chojnica, 202. ks. wik. Zieliński Heliodor, Świekatowo, 203. ks. Żurek Mieczysław, Gdynia, 204. ks. wik. Żurek Stanisław, Sępólno, 205. ks. prob. Zygmanowski Marian, Czarnylas, 206. ks. prob. Żynda Franciszek, Chełmno, 207. ks. kur. Górny Alfons, Dąbrówka, 208. ks. wik. Graczyk Edwin, Kijewo król., 209. ks. wik. Grzechowski Tadeusz, Wąbrzeźno, 210. ks. prob. Lewandowski Ambroży, Kośc. Jania, 211. ks. wik. Megger Władysław, Łąki Polskie, 212. ks. prob. Sadowski Anast., Szynwald, 213. ks. kur. Wilczewski Franciszek, Zawda Jankowice, 214. ks. Handau Mieczysław, 215. ks. wik. Lipski Franciszek, 216. ks. wik. Rudnik Marian.

Kalendarzyk

Sobota 20 lipca.
Katolicki: Czesława.
Słowiański: Czesława.
Historyczny: 1686 Wyprawa Jana III na Mołdawię.

BYDGOSZCZ

W niedzielę, 21 bm. o godz. 11 odbędzie się w związku z 536-tą rocznicą zwycięstwa pod Grunwaldem w sali Teatru Polskiego uroczysta Akademia. W programie część oficjalna oraz artystyczna w wykonaniu artystów Teatru Polskiego, Męskiego Chóru w Bydgoszczy i ork. Woj. Urz. Inf. i Prop. Szczegółowy program do nabycia przy wejściu na salę Wstęp wolny. PZZ w Bydgoszczy prosi o jak najliczniejszy udział w tej uroczystości członków PZZ, sympatyków oraz szeroki ogół społeczeństwa.

Członkowie Związku b. więźniów polit. mający świadectwo lekarskie o niezdolności do pracy, którzy posiadają karty żywnościowe I kat. prac. z mies. kwietnia winni zgłosić się natychmiast w Sekretariacie Związku celem zarejestrowania się na przydział obuwia.

UWAGA! dzieci Szkół Powszechnych! Dodatkowe zgłoszenia na półkolonie letnie organizowane przez Miejski Kom. Op. nad Szkołami w Bydgoszczy, przyjmuje się w Szkołach Powszechnych u kierowników tychże, w godz. od 10 — 12.

Dzieci Szkół Powszechnych: im. Żwirki i Wigury oraz Konarskiego (Czyżkówko): zgłoszą się w dniu 23 bm. o godz. 7.30 przy stacji Czyżkówko-Las, celem wyjazdu do Smukały.

Łaźnia Miejska spowodu remontu będzie zamknięta dla publiczności w czasie od 15 lipca do 15 sierpnia br.

Zespół sztuki „Skiz" przekazał na rzecz Tow. Przyjaciół UMK. oddział w Bydgoszczy kwotę zł 10:000. W imieniu Zarządu Towarzystwa Zespołowi najserdeczniejsze podziękowanie za okazaną pomoc finansową.

Prezydent Miasta:
(—) J. Twardzicki

Uwaga zdemobilizowani którzy zdali zaświadczenia w sprawie otrzymania odznaczeń oraz ci wszyscy, którzy nie otrzymali dyplomu „Żołnierza Demokracji", zbiorą się w dniu 22 bm. o godz. 9.30, przy ul. Jagiellońskiej 79 (resturacja Rzeźni Miejskiej). Posiadane dokumenty wojskowe należy ze sobą zabrać.

Rej. Komendant Uzup.
w/z (—) Bukczyński por.

Z APROWIZACJI

Chleb na karty „C" dla pracowników PKP i MK za mies. czerwiec, wydają wszystkie sklepy Spółdz. Kolej., Okr. Mleczarni Spółdz. oraz piekarnie: Kaczmarek i Urbanowski — Jachcice, Kreja — Bocianowo, Nikta — Szwederowo, Wasiak — Nakielska oraz Andrzejewski, Koronowska — następująco: od dn. 23 bm. na kupon nr 19 — 2 kg od dn. 29 bm. na kupon nr 20 — 2 kg; od dn. 1. 8. na kupon nr 21 — 1 kg.

Co? gdzie? kiedy?

TEATR POLSKI
Sobota: Roxy. **Niedziela:** godz. 16 i 19.30 Roxy. **Poniedziałek:** Roxy.

POMORSKI DOM SZTUKI
Wystawa Okręgu Poznańskiego — Związku Polskich Artystów Plastyków, otwarta codz. od 10 — 13 i od 15 — 18 Wstęp 5 zł.

CYRK (przy ul. Król. Jadwigi)
Sobota: godz. 16.30 i 19.30 — 18 atrakcji

TEATRY ŚWIETLNE
Pomorzanin: Moi rodzice rozwodzą się. **Orzeł:** Moi rodzice rozwodzą się. **Polonia:** Nasz okręt. **Wolność:** Nasz okręt. **Bałtyk:** Nr 217.

Z uwagi na wyświetlanie jednego filmu w dwu kinach, seansy w kinie „Wolność" i „Pomorzanin" o godzinę wcześniej tj. 17 i 19, w niedzielę i święta o godzinie 15, 17 i 19.

NAJWAŻNIEJSZE TELEFONY

Komenda miasta M. O.	23-47
Pogotowie Ratunkowe	10-00
Straż Pożarna	11-11
Międzymiastowa	00

DYŻURY APTEK
Apteka Centralna, Al. 1 Maja 27. Apteka pod Złotym Orłem, St. Rynek.

Program obchodu Święta Odrodzenia Polski w Bydgoszczy

Bezpłatne wycieczki dla ludności pracującej Bydgoszczy:

a) do Brzozy — wyjazd samochodami o godz. 8-ej ze Starego Rynku i z sprzed Dworca Głównego. Powrót w godzinach od 18-ej do 20-ej. Na miejscu grać będzie ork. Zw. Zaw. Zespół rewiowy OM TUR-u wystąpi z własnym programem;

b) do Smukały i Tryszczyna. — Przejazd bezpłatny kolejką powiatową o godz. 8-ej. Powrót o godz. 20-ej. Na miejscu konc. muz. lekkiej i tan., gry i zabawy, strzelanie do tarczy o nagrody itp.

Zabawy ludowe na wolnym powietrzu: a) zabawa w Lesie Gdańskim. Przygrywać będzie orkiestra wojskowa. Wiele niespodzianek i urozmaiceń. Początek o godz. 15-ej; b) zabawa w ogrodzie OKZZ (Strzelnica). Do tańca przygrywać będzie orkiestra jazzowa. Początek o godz. 15-tej. Wstęp bezpłatny.

Igrzyska sportowe na Stadionie. Od godz. 14 do 16 — 1. bieg z przeszkodami dla dziewcząt do lat 14 na 60 m; 2. bieg z przeszkodami dla chłopców do 14 lat na 60 m; 3. rzut granatem do celu dla mężczyzn; 4. bieg dla młodzieży do lat 18 na 100 m; 5. ciągnienie liny dla zespołów fabrycznych; 6. bieg 1500 m dla mężczyzn; 7. wspinanie się na maszt; 8. skok wzwyż.

Udział w konkurencjach dostępny dla wszystkich niestowarzyszonych w związkach sportowych. Zgłoszenia przyjmować się będzie na Stadionie przed zawodami. Zwycięzcy otrzymają liczne, wartościowe nagrody. W konkurencji 5-ej — ciągnienie liny dla zespołów fabrycznych — przeznaczona jest dla zwycięzcy nagroda w postaci radioodbiornika. Od godz. 16 do 20-ej mecz piłki nożnej o puhar przechodni Komendanta Woj. MO na Pomorzu mjr. K. Janikowskiego, pomiędzy reprezentacją WP garnizonu bydgoskiego i reprezentacją MO w Bydgoszczy. Przedmecz II drużyn obu reprezentacyj o godz. 16-ej.

Udział we wszystkich imprezach za okazaniem zaświadczenia pracy lub legitymacji Związków Zawodowych.

OBYWAT. KOMITET OBCHODU ŚWIĘTA ODRODZENIA.

Obóz Pracy za handel obcymi walutami

BYDGOSZCZ (zz). Za uprawianie handlu dewizami i złotem Delegatura Komisji Specjalnej aresztowała i osadziła na 8 miesięcy w Obozie Pracy urzędnika Banku Polskiego w Bydgoszczy — Antoniego Pawłowskiego.

Załatwianie interesów handlowych ułatwiła oskarżonemu posada w Banku. Podczas rewizji w mieszkaniu Pawłowskiego znaleziono większą ilość zagranicznych środków płatniczych oraz złoto.

* * *

Za stały handel obcymi walutami aresztowano również rzeźnika — Mieczysława Płotkę (Jagiellońska 70). Niezbitym dowodem rzeczowym przeprowadzanych transakcji są znalezione w czasie przeprowadzanej przez MO rewizji w mieszkaniu oskarżonego 25 funtów szterlingów, 57 dolarów amerykańskich, 18,561 marek niemieckich.

Interesa handlowe załatwiał Płotka w cukierniach i restauracjach. Za nielegalny handel skazano go na 6 mies. Obozu Pracy w Jaworznie pod Krakowem.

USTALENIE CEN ZA ARTYKUŁY SPOŻYWCZE

Na konferencji odbytej u prezydenta Miasta z przedstawicielami Zjednoczenia Młyńskiego, PCH „Społem", MZZ, Rzemiosł, Cechu Piekarskiego, Miejskiego Wydz. Apr. i H., Zrzeszenia Kupców oraz czynnika społecznego ustalono następujące ceny na artykuły pierwszej potrzeby: 1 kg chleba żytniego z mąki 80% — 20,— zł, 50 gr pszenna bułka z mąki 70% — 4,— zł, 1 kg cukru w detalu — 180,— zł, 1 kg kaszy jęczmiennej — 20,— zł. Ceny mięsa i wyrobów mięsnych, masła, mleka oraz warzyw zostaną ustalone na następnej konferencji 20 bm. Ceny powyższe obowiązują wszystkich kupców i muszą być widocznie umieszczone na towarach. Nieprzestrzeganie ustalonych cen spowoduje przekazanie winnych Komisji Spec. Specjalne kontrole — w tym celu utworzone — rozpoczną z dniem ukazania się niniejszego komunikatu swą pracę.

Z obrad Związku b. Więźniów Politycznych

Nowy regulamin weryfikacyjny — Trzymiesięczny pobyt w obozie lub więzieniu, uprawnia dopiero do członkowstwa

BYDGOSZCZ (fj). W ub. czwartek w sali OKZZ odbyło się walne zebranie Zw. b. Więźniów Polit. Koło Bydgoszcz, które zgromadziło ponad 300 członków. Obrady zagaił mec. Wirski. Po odczytaniu porządku obrad, powołaniu prezydium, zdano sprawozdania z pracy Zarządu Koła za rok ubiegły.

W sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej stwierdzono, iż nie na wszystkich odcinkach zostały wykorzystane możliwości jakimi, Koło dysponowało.

W dyskusji nad sprawozdaniami członkowie poruszyli kwestię nieuregulowanych terminów zebrań plenarnych. Zebrania powinny odbywać się conajmniej raz w miesiącu i to o charakterze informacyjnym. Mec. Trzebiński wyjaśnił również sprawę zarządu wojewódzkiego, który pozornie stanowił również jakoby zarząd Koła Mec. Trzebiński zapewnił, iż zarząd wybrany na walnym zebraniu będzie posiadał wyłączne kompetencję Zarządu Koła. Dotychczasowy brak rozgraniczenia obu tych zarządów wypływał z tej konieczności, że zarząd Koła który powstał pierwszy na tym terenie zmuszony był tworzyć równocześnie koła w innych miejscowościach województwa, przyjmując niejako na siebie funkcje Zarządu Wojewódzkiego. Imieniem Komisji Weryfikacyjnej przemówił mec. Wirski. Nowo utworzone komisje terenowe mogą uznać za więźniów politycznych jedynie tych, którzy udowodnią, iż działalność ich miała charakter polityczny i kandydat na członka więziony był niemniej niż trzy miesiące przez władze okupacyjne.

Na wniosek przewodniczącego Komisji Rewizyjnej p. Mańczaka ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium.

Do nowego zarządu weszli: prezes — dr Wnuk, I wicepr. — mec. Cieluch, 2 — p. Kłosowski, sekretarz — Gorszlewski, zast. — p. Dziembowska, skarbnik — Kiliński, zast. — p. Weidman; członkowie zarządu: pp. Brodzka i Cichocki. W wolnych głosach poruszono sprawę organizacji domów wypoczynkowych, zebrań miesięcznych i weryfikacyjnych. Domagano się wszczęcia starań o sprowadzenie Forstera przed Sąd w Bydgoszczy, jak również organizowania wycieczek do obozów koncentracyjnych, celem zapoznania społeczeństwa z martyrologią naszego narodu.

Dziś dancing na rzecz PCK

Dziś, w sobotę o godz. 20-tej odbędzie się w kawiarni-ogrodzie „Artystów" (wejście z Al. 1 Maja i z terenu wystawowego) *dancing na wolnym* powietrzu na rzecz PCK.

Do tańca przygrywać będzie doborowy *zespół jazzowy* ZZK pod batutą kapelmistrza Prejbisza.

Hasło dnia dzisiejszego *„piękna zabawa — wzniosły cel!"*

Ceny konsumpcyjne *niepodwyższone.*

Na miesiąc obozu pracy skazany dyr. Fabryki „Blumwe"

BYDGOSZCZ (zz). Na miesiąc obozu pracy zasądzony został dyr. Fabryki Traków w Bydgoszczy — Antoni Krajewski.

Oskarżonemu zarzuca się nienależyte dopilnowanie kasy, przez co ułatwił on kasjerce — Sikorskiej defraudacji 84,000 zł Jak swierdzono zeznania Krajewskiego, w którym twierdzi, iż polecił buchalterowi przeprowadzenie gruntownej kontroli kasy nie opiera się na prawdzie. Przeciwnie, zastrzegł on sobie tą kontrolę.

Śledztwo stwierdziło również, że w rachunkach kasowych panował niesamowity chaos i nieporządek. Raporty dzienne nie zgadzały się ze stanem faktycznym kasy. Ponad to dyrektor urządzał częste libacje prowadząc przy tym zbyt wystawny tryb życia w stosunku do swoich poborów.

Delegatura Kom. Specjalnej tępi korsarstwo społeczne

BYDGOSZCZ (jf). Na terenie naszego województwa zaobserwowano od pewnego czasu nieuzasadniony wzrost zwyżki cen na różnego rodzaju towary, materiały itp. Zwyżkę cen, — jak stwierdzono — spowodowali nieuczciwi kupcy i przedsiębiorcy, przeprowadzając szereg przestępczych machinacji i spekulacji. Stan ten odbija się przede wszystkim dotkliwie na przedstawicielach świata pracy. W związku z tym Delegatura Komisji Specjalnej zarządziła w szeregu miast woj. pomorskiego jednocześnie akcję, mającą na celu ujawnienie i pociągnięcie do odpowiedzialności tych nieuczciwych właścicieli przedsiębiorstw i handlarzy, którzy przez uprawianie lichwy i spekulacji podrywają dobre imię kupiectwa polskiego.

Szczególnie energicznie wystąpiła Delegatura Komisji Specjalnej na terenie Bydgoszczy, tępiąc wszelkie objawy korsarstwa społecznego. W wielu wypadkach winnych zatrzymano, a przedsiębiorstwa i lokale handlowe zamknięto. Plan akcji jest bardzo obfity i o wynikach jej dowiemy się w najbliższym czasie.

Złoty Krzyż Zasługi za uruchomienie przemysłu

BYDGOSZCZ. Za zasługi oddane przy organizacji i uruchominiu zdewastowanego przez Niemców i zniszczonego przez działania wojenne przemysłu, Prezydium KRN przyznało nacz. Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Bydgoszczy p. inż Buczyńskiemu Złoty Krzyż Zasługi.

Dekoracji, która odbyła się w gabinecie wojewody dokonał dyr. Departamentu Przemysłu Miejscowego w Ministerstwie Przemysłu p. Ehrenberg.

Lotne ambulanse PCK

BYDGOSZCZ. Na okres żniw PCK uruchomił specjalne ambulanse sanitarne, które wyjeżdżają w teren, niosąc pomoc w nagłych wypadkach i przeprowadzając szczepienia ochronne po wsiach.

Wydział organizacyjny Zarządu okręgowego PCK w porozumieniu z wydziałami zdrowia przystąpił do uruchomienia kół PCK, dążąc do tego, aby w województwie pomorskim nie było ani jednego zakątka, w którym nie można by otrzymać fachowej pomocy lekarsko-sanitarnej.

Nasze recenzje

Kukułka Poznańska

Satyra prawdę mówi, względów [się wyrzeka,
Wielbi urząd czci::: ustrój, lecz [karci człowieka*)

Ile razy było tak, Kukułko? E, ktoby tam liczył kiedy trzeba się śmiać, albo słuchać uważnie, żeby się nie wymknęła pointa. „Kukułka Poznańska" ma skalę szeroką, potrafi odzywać się noprzemian z beztroskim humorem, lirycznie, melodyjnie — ale najbardziej upodobała sobie ton satyry. Satyra ta (nota bene raczej społeczna niż polityczna) mieni się rozmaitymi barwami — od żartu, uderzającego w drobne śmiesznostki („Obywatel", St. Sojeckiego, „O reformę kalendarza", R. Kołonieckiego) do chłoszczącej ironii, która zresztą wyjawia swe credo i szlachetną genezę w ładnym wierszu St. Milczka „Jestem reakcjonistą".

Mocnym, celnym, ale czy nie zabardzo bezwględnym sztychem jest „Do Matki Polki" Jana Burego. Ze zdumieniem dowiadujemy się, że autorem wiersza malującego, powiedzmy, stosunki familijne w rodzinie szabrownika (z biciem po pysku, kryminałem itp.) jest::: Jan Kasprowicz, a wiersz był napisany w 1919 r.! Zaiste skojarzenie Mickiewicza, Kasprowicza, Matki Polki, z tą antyzłodziejską pedagogią było wrażeniem, co prawda silnym, ale niezbyt miłym.

Oczywiście nie mogło to trwać długo. Zaraz po tym „Bajki" Pelikana naprawiły nastrój, a zapomniało się o wszystkim słuchając pi[illegible]enki Lehara w wykonaniu Józefa Prządy, artysty Opery Poznańskiej, który obdarzony jest nie tylko pięknym aksamitnym tenorem (o czym niech bliżej specjaliści), ale też powierzchownością niezwykle sympatyczną. Szereg pieśni wykonanych przez tego artystę przy akompaniamencie W. Kandulskiego było prawdziwą ozdobą programu.

Urozmaicony program KUKUŁKI wiązała w całość inteligentna i dyskretna konferencierka St. Drewicza, który tonem, gestem, często przemilczeniem, nie tylko podkreśla ale też stwarza dowcipną i niezawodną pointę. Te same zresztą pochwały należą się artyście jako autorowi i zarazem wykonawcy paru wierszy wchodzących w skład programu.

Żywe temperamenty O. Bielskiej i Z. Laurentowicza podkreślają charakter satyry innego rodzaju — nieskomplikowanej a dosadnej, skłaniającej się już do kpiny i parodii („Sklepik", wg. T. Charzanowskiego — zresztą słyszany już dość dawno w Łodzi. — „Upowszechnienie kultury", St. Strusia i inne). Specjalne tło psychologiczne ma nasz stosunek do tego rodzaju utworów. Widząc własne nieponętne odbicie w aż tak krzywym zwierciadle śmiejemy się z odrobiną satysfakcji. Przecież w rzeczywistości jestem znacznie przystojniejszy! Niech nas wtedy niepowołany moralista nie próbuje przekonywać, że — niewiele.

Sympatyczna KUKUŁKA może mi wybaczy 4 razy „nie" w ostatnim zdaniu — wynikło to zupełnie przypadkowo. Jeśli chodzi o świadomy do niej stosunek, będzie to stanowczo 3 razy „tak".

Alina Chyczeswka

*) Proszę wybaczyć uwspółcześnienie Krasickiego — powstało ono pod wpływem „Kukułki".

Na radiowej fali

ROZGŁOŚNIA POMORSKA
NIEDZIELA, 21 LIPCA

6.00 Progr. og-polski; 8.20 Progr. na dzień bież.; 8.25 Progr. og-polski; 10.40 Kącik spółdz.; 10.50 Z życia szkoły i naucz.; 11.57 Progr. og-polski; 21.00 Kwadr. liter. pt. „Grecki Teatr Jarmarczny" opr. prof. S. Srebrny; 21.15 Rec. skrzypc. Z. Jahnke, akomp. T. Polański; 21.40 Konc. życz. 22.00 Progr. og-polski; 23.30 Przegl. sport.; 23.40 Akt. i muz.; 24.00 Zak. audycji.

Mały felieton

Napisał Edro

Półsrebrne gody

Państwo Felusiostwo Mikrusowie przeżyli w idealnej harmonii małżeńskiej 12 lat. Nic więc dziwnego, że pamiętną dla nich rocznicę postanowili uczcić solidnym pijaństwem, na które zaprosili cały szereg znajomych i krewnych.

Pan Feluś podniecony sporą dawką alkoholu spotykał swoich gości w korytarzu mieszkania, panie całował szarmancko w rękę, a panów klepał radośnie po plecach i bokach i jeżeli nie wyczuwał ukrytej butelki z wódką, szeptał na ucho:

— Dymaj obywatelu do najbliższego zakładu gastronomicznego i bez flachy nie pokazuj mordy. Nie o tronek mi rozchodzi, ale o towarzyskie przymiotniki, czyli sowuwir zagraniczny. Każdy jeden cham bez wykształcenia salonowego rozumie, że o wiele gość na małżeński sakrament zaproszony jest, w zębach flachę przynieść powinien, a nie pysk alkoholu spragniony.

Tak łagodne upomnienia wywołały u strofowanych rumieniec wstydu i zamierzony przez gospodarza skutek.

Wkrótce przy obficie zastawionym stole zapanował serdeczny i wesoły nastrój. Goście wychodząc ze słusznego założenia, że „lepszy głębszy niż dwa małe“ pili odrazu szklankami, a w miarę przeciągającej się zabawy, humory stawały się coraz lepsze, a zachowanie się swobodniejsze. Panowie pozdejmowali marynarki, krawaty i szelki, panie pantofle i pończoszki, żeby „broń Boże oczki nie puściło“.

W pewnym memencie p. Feluś uderzył pantoflem o stół i gdy zapadło milczenie, wygłosił następujące przemówienie:

— Szanowne Zaproszone! Jako gospodarz tych oto szabrowanych mebelków czyli nieruchomości, a także samo tej tu żony Balbiny, pragnę się uzewnętrznić w słowach na temat zawodowego związku małżeństwa. 12 lat już przeminęło z wiatrem od dnia Wenikratora, czyli jak to się mówi zaślubin z morzem! Nie powiem dużo. Każden jeden mężczyzna, o wiele kalectwem nie jest dotknięty, żonę ma i wie co to są za cholery. Także dzisiejsza półsrebrna oblubienica...

Trzask wybijanych drzwi balkonowych przerwał podniosłe przemówienie p. Felusia. Wśród martwej ciszy oczom zebranych ukazał się nagle jakiś szczupły drobny pan w nocnej koszuli i kalesonach, który kłaniając się głęboko powiedział:

— Pardon najmocniej, że towarzyskie kwiprokwo przerywam, ale jako najbliższy sąsiad p. Mikroskopa, także samo słów parę dzisiaj zainkasuję. Uroczystość weselna jest, ale faktycznie też i granda największa czyli śiwński szlagier zachodzi, że mnie sąsiada przez najbliższe drzwi na ochlaj się nie zaprasza. Człowiek trunkowy jestem i przez otwarte okna zapach ankoholu o białe gorączki mnie przyprawia. Jeżeli kulturalny członek byle andrusów i pijackie mordy na niszczenie monopolu zaprasza, a sąsiada omija, to faktycznie nie zaślubieniec jest, ale łachudra bylejaka i takie same są jego goście.

Dalszy przebieg uroczystości trudno było by opisać. Skrzywdzony sąsiad dostawszyp pustą butelką od wódki w głowę, błyskawicznie pociągnął za obrus i jednym ruchem zniszczył sporą jeszcze baterię wódek. Na ten widok rozwścieczeni goście rzucili się do wymierzania doraźnej sprawiedliwości i rozpoczął się szalony pościg. Człowiek w kalesonach pomimo małego wzrostu uciekał tak szybko, że pierwszy się znalazł na dachu oficyny i począł rozpaczliwie kręcić korbą syreny przeciwlotniczej. Zbudzony dozorca wybiegłszy na podwórko zaczął walić młotkiem po szynie kolejowej, a na ten głos przerażeni mieszkańcy domu zaczęli wyskakiwać w bieliźnie przez okna i biec w kierunku najbliższego schronu.

Porządek zaprowadził dopiero silny patrol M. O., który po spisaniu sążnistego protokółu zamknął w areszcie półsrebrnych małżonków, gości i sprawcę towarzyskiego nieporozumienia.

Edro

Niewyjaśniona tajemnica półwyspu

Ciąg dalszy ze strony 3-ej.

bardziej, że tłumaczenie zostało dokonane po rozbiorze Polski.

Na mapach Pufendorfa, jakie znajdują się w muzeum w Stokholmie, Kuźnica figuruje jako „Gosfeld“. Jest to jedna z odmian graficznych z XVII wieku i nazwa ta nie występuje w dokumentach historycznych.

Miejscowość Jastarnia na Helu na widownię dziejową występuje już w roku 1378. Wspomina ją przywilej miasta Helu. Osada powstała na piaszczystym paśmie ziemi, którego powstanie przypisać stanowczo należy materiałom osadowym jakie naniosła Wisła. Materiały te znalazły oparcie na przylądku Rożewskim i tam zatrzymane gromadzą się. Warstwa osadzała się na warstwie i na linii, na której prąd Wisły i siły przeciwne fal morskich wyrównały się, wyłonił się na światło dzienne półwysep a zmim szeroka ławica piaskowa, na której rozsiadła się dzisiejsza Jastarnia.

Nazwa obecna Jastarni ustaliła się w XVII wieku.

Pierwotna osada występowała jako: Hesternia, gdyż pod takim mianem po raz pierwszy spotykamy ją w dokumentach z roku 1378.

Następnie w ciągu wieków zachodzą nazwy: Osternas, Jasturnia, Jasterna, Putziger Heisternest, Hastarnia i jak dziś Jastarnia.

Nazwę Jastarni wywodzi się od pogańskiego bożka Jastrzęboka lub też kwiatów nadbrzeżnych, zwanych jastarniami, a masowo występujących u brzegów helskich, jak również nad jeziorami całej „Szwajcarii Kaszubskiej“.

Inni znowu etymologowie wywodzą je od Eostry, bogini wschodzącego światła, która tu za czasów pogańskich była czczona, a niemieccy od Ostermonat, wiosennego miesiąca, czyli kwietnia.

Ze swej strony zaznaczamy, że tak jak nazwa Helu nie jest dotychczas należycie zbadana, ta ksamo i nazwa Jastarni nie jest należycie objaśniona.

Nazwa Heisternest z języka niemieckiego znaczy po prostu „Srocze gniazdo“, i jest bodaj przeróbką pierwotnego „Osternas“, co znowu powstało z naszego Ostrowca.

Nazwa Osternas przywiązana była przy tym do całego terytorium helskiego, które jak wiadomo w ubiegłych wiekach tworzyło pasmo wysp w liczbie sześciu. Pas ten okolony wodą, potwierdza nasz domysł, że pochodzenia nazwy Jastarni szukać należy w wyrazie Osternas, tymbardziej, że dziś rybacy z Helu mówią o sobie że są „wyspy“, Ostrowca.

Nazwa Ostrowca występuje na wybrzeżu bardzo licznie. Między innymi istnieje duża miejscowość Ostrowiec koło Karwi, ongiś oblana dokoła wodami i bagnami.

Na dawnym miejscu Władysławowa powstała na Helu osada rybacka Chałupy, pod opieką Weyherów — założycieli miasta Wejherowa. W XVII wieku, jak wskazują dokumenty, osada nosiła nazwy: Budzisze, (od rodziny rybackiej Budziszów), następnie Budziszewo, a także Nicpoń (z powodu bardzo lichej gleby piaszczystej), potem Cejnowa. Ostatnią tę nazwę otrzymała od rybaków tegoż nazwiska, którzy się tu osiedlili. W księdze dziekanackiej nazwa brzmi także Ceynogga i Ceynowie. Pod nazwą Chałupy wioska występuje od roku 1678 i na przemian nosi nazwy Ceynowa i Chałupy. W roku 1637 jednorazowo wspomiana jest jako Władysławowo i to w akcie oddania zastawu przez urząd pucki Gdańskowi w roku 1678 jako Chałupy.

Nazwa nie budzi żadnych zastrzeżeń jest bezspornie polska i żadnych wywodów etymologicznych nie potrzebuje.

Jurata jest najmłodszą osadą Helu. Powstała w roku 1927 jako letnisko nadmorskie. Nazwę swą otrzymała od legendarnej księżniczki Juraty, znanej w licznych podaniach i klechdach kaszubskich.

Alfred Świerkosz.

Cenne lekarstwa przysłała Polonia amerykańska

WARSZAWA (PAP). Polski Czerwony Krzyż otrzymał za pośrednictwem swej delegatury w Genewie w darze od Rady Polonii Amerykańskiej 72 skrzynie, w których znajdują się cenne leki i materiały sanitarne. Z leków przybyły: glukoza, środki nasercowe, wzmacniające i witaminy oraz przyrządy lekarskie, materiały opatrunkowe i dentystyczne oraz większa ilość termometrów.

Nadesłane dary rozdzielono pomiędzy 14 okręgów PCK na potrzeby podległych Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi szpitali, sanatoriów, izb chorych, placówek repatriacyjnych oraz placówek opieki nad dziećmi. Dar Polonii Amerykańskiej stanowi cenną pozycję w realizacji akcji leczniczej na terenie Polski.

Przetarg Nr 1112-02/89/46

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Gdańsku ogłasza przetarg nieograniczony na montaż przęseł Kolejowego mostu składanego o rozpiętościach około 103 m nad Nogatem pod Malborkiem.

Podkładki przetargowe odebrać można w gmachu DOKP w Gdańsku, pokój Nr 407 za opłatą 50 zł. Oferty należy złożyć pod powyższym adresem na parterze gmachu do skrzynki ofertowej w zalakowanych kopertach z napisem: Oferta do przetargu Nr 1112-02/89/46.

Wadium w wysokości 1% oferowanej sumy wpłaca się do kasy Dyrekcyjnej lub na konto DOKP, Gdańsk w PKO na Nr XI 4209 a kwit załącza się do złożonej oferty. Załączenie do oferty weksli czeków itp. jest niedopuszczalny. Otwarcie ofert nastąpi we wtorek, dnia 6 sierpnia 1946 r. o godz. 10-ej w pokoju Nr 408.

DOKP zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta względnie unieważnienia przetargu bez podania przyczyn. (4610r

OGŁOSZENIE PRZETARGU

Urząd Wojewódzki Gdański — Wydział Komunikacyjny, Gdańsk, ul. Okopowa 5, III p. ogłasza przetarg nieograniczony na uszycie i dostawę 900 sztuk czapek letnich dla służby drogowej.

Oferty należy składać do skrzynki ofertowej w Wydziale Komunikacyjnym przy ul. Okopowej nr 5, III p. w pokoju nr 68 do dnia 13 sierpnia br. do godz. 11-ej. Termin rozpoczęcia przetargu 13 sierpnia 1946 r., godz. 11-ta w Wydziale Komunikacyjnym. Informacji w sprawach dotyczących przetargu udziela się w Wydziale Komunikacyjnym, pokój nr. 73 codziennie w godz. 10—12-sta. Oferent zobowiązany jest wpłacić do Kasy Urzędu Skarbowego na konto Urzędu Wojewódzkiego 2% sumy kosztorysowej, załączając do oferty pokwitowanie jako wadium.

Wydział Komunikacyjny zastrzega sobie prawo zwiększenia lub zmniejszenia ilości robót, wyboru oferenta bez względu na wysokość oferowanej kwoty, unieważnienia przetargu bez podania przyczyn, jak również prawo uznania, że przetarg nie dał wyników. Do oferty winno być załączone zaświadczenie subskrypcji Pożyczki Odbudowy Kraju. (4609r

KOMUNIKATY

Państwowe Średnie Żeńskie Szkoły Zawodowe obowiązkowe Rolnicza i Gospodarstwa Domowego w Więcborku, pow. Sępolno, ul. Piłsudskiego 14. Rok szkoły rozpoczyna się 3 września 1946 r. Nauka bezpłatna. Internat na miejscu — opłata produktami. Zgłoszenia przyjmuje kancelaria szkoły oraz udziela bliższych informacji. (4208

Przetarg Nr 1112-02/88/46

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Gdańsku ogłasza przetarg nieograniczony na montaż 4 przęseł kolejowego mostu składanego o rozpiętościach około 98 m nad Wisłą pod Tczewem.

Podkładki przetargowe odebrać można w gmachu DOKP w Gdańsku, pokój Nr 407 za opłatą 50 zł.

Oferty należy złożyć pod powyższym adresem na parterze gmachu do skrzynki ofertowej w zalakowanych kopertach z napisem: „Oferta do przetargu Nr 1112-02/88/46.

Wadium w wysokości 1% oferowanej sumy wpłaca się do kasy Dyrekcyjnej lub na konto DOKP, Gdańsk w PKO na Nr XI 4209 a kwit załącza się do złożonej oferty.

Załączanie do ofert weksli, czeków itp. jest niedopuszczalne.

Otwarcie ofert nastąpi w piątek, dnia 2 sierpnia 1946 r., o godzinie 10 w pokoju Nr 408.

DOKP zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta względnie unieważnienia przetargu bez podania przyczyny. (4611r

NAUKA

Wykładowców, inżyniera-rolnika od zaraz, oraz matematyka-fizyka od 1. IX. 46 r. poszukuje Męskie Gimnazjum Rolnicze w Sędziejowicach pow. Łask, woj. Łódzkie. Piękna, zdrowa okolica: las, rzeka, park, ogród. Stacja kolejowa Kozuby, odległe o 2 km, linia autobusowa (Wieluń—Łódź), poczta, gmina, kościół na miejscu. Światło elektryczne, kanalizacja, wodociągi. Warunki do omówienia. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne w Dyrekcji Gimnazjum lub Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi. (4371r

HANDLOWE

Wełnę owczą skupuje po cenie wolnorynkowej „Wełna", Bydgoszcz, 3 Maja 22/7 (3593

Koszule, krawaty poleca Pracownia Krawatów i Koszul w dużym wyborze po cenach hurtowych Edward Krystał, Łódź, Piotrkowska 136, tel. 137-07.

Bieliznę damską, pończochy w dużym wyborze poleca Zofia Serafinowicz, Łódź, Nowomiejska 4. (3921r

Wiśnie kupujemy stale „Lismawin" Wytwórnia Soków. Bydgoszcz, ul. Św. Trójcy 13, Telefon 34-36. (4508

Kołdrę ładną na owczej wełnie sprzedam. Bydgoszcz, Śniadeckich 46/8. (5012

Fabryka Mydła i Pasty „Sokół" skupuje wszelkie tłuszcze na przerób mydła, oleje, jak również różne woski. Bydgoszcz, Grudziądzka 25. (4521

Maszyny, narzędzia do obróbki drzewa, metali. Łożyska kulkowe. Dział samochodowy. Kupno, sprzedaż, pośrednictwo. **Biuro Techniczno-Handlowe,** Łódź, Al. Kościuszki 32, tel. 219-18. (4148r

Zakład Gastronomiczny, dobrze zaprowadzony, z ogrodem połączonym z nowocześnie urządzonym Dancing-Barem w Poznaniu, z powodu choroby sprzedam lub przyjmę wspólnika. Zgłoszenia „Par", Poznań, Ratajczaka 7 pod „1323". (4551

Piece przenośne, używane, kaflowe na sprzedaż. Resursa Kupiecka, Jagiellońska 11 w godzinach od 9—10. (4528r

Wytwórnia Torebek Damskich Zygmunt Karoń. Łódź, Piotrkowska 115. Wysyłamy za zaliczeniem. (4451r

„Pończocha Krajowa" Sp. z o. o., Hurt pończoch, wyrob. tekstylnych, Łódź, Nowomiejska 12 — Tel. 100-32. (4149r

Futra, lisy, skórki futerkowe, materiały włókiennicze, konfekcję, galanterię skórzaną podróżną kupuje — sprzedaje Skład Włókienniczo-Futrzarski. Gdynia, Świętojańska 36 4165r

Kupię dom z składem, miejscowość obojętna. Oferta pod „Gotówka" IKP, Bydgoszcz. (4520

Barwniki stale kupujemy „Stabil", Łódź, Piotrkowska 39. (4632r

Dentystyczne artykuły kupuje i sprzedaje „Dental" Szrama i Kapczyński, Poznań, Fredry 3, tel. 35-78. (4184r

Foto-, radioaparaty sprzedaje — kupuje Foto-Radio, Bydg., Al. 1 Maja 3. (3805

Motocykl w dobrym stanie kupię. Bydgoszcz, Śniadeckich 42, m. 6. (4605r

Kosy, gwoździe, balony szklane, kłódki kowalskie, garnki emaliowane, żelazne, aluminiowe. Nakrycia stołowe poleca Denderski i Ska, Bydgoszcz, Dworcowa 73. (4408

Sznur konopniany do wiązadek kupuje Wytwórnia Worków i Planów, Bydgoszcz, Wełniany Rynek Nr 10. Telefon 30-35. (4517

Maszyny do cięcia ziół (tzw. „Tabakschneidemaschine") o wydajności 100 kg na godzinę — sprzedamy. Łódź, Śródmiejska 22, lokal 33, tel. 200-32 (4307r

RÓŻNE

Kierownik Spółdzielczy z branży kolonialno-spożywczej, 15 lat praktyki spółdzielczej poszukuje posady. IKP, Toruń. (4602r

Samotna, 35 lat szuka posady jako ekspedientka lub siła biurowa z praktyką. Zgłoszenia IKP, Bydgoszcz. (4507

Wielkopolanka, uczciwa, 34 lat, zna dobre gotowanie, zaprawy, poprowadzi samodzielnie dom samotnej osoby lub bezdzietne małżeństwo. Oferty IKP, Bydgoszcz pod „Wielkopolanka". (4511

Kupcowa, obeznana doskonale z handlem szuka zajęcia jako kierowniczka Spółdzielni czy też w przedsiębiorstwie prywatnym i na zachodzie. IKP Toruń. (4605r

Letnisko — utrzymanie — poszukuje małżeństwo. Spieszne szczegóły. Oferty Bydgoszcz, Dworcowa 12 Jabłońska. (4524

Potrzebna pomoc domowa, umiejąca samodzielnie prowadzić kuchnię, Bydgoszcz, 20 Stycznia 17, m. 1. (4416

Klej kauczukowy do rowerów marki „Victoria" i „Continent" gwarantowany wysyłamy za zaliczeniem „Reklama", Łódź, Piotrkowska 46 (4127r

Cammera Reporterska „Rohat" automat i teleobiektywem 24×24 cm., 50 zdjęć okazyjnie do sprzedania. Oferty do IKP, Gdynia pod „Camera". ((4583r

Uwaga P. Kupcy i stołówki. Nakrycia stołowe, poniklowane i nierdzewne, łyżki, noże kuchenne oraz rzeźnicze poleca po cenach hurtowych. L. Weber, Poznań, Traugutta 29a. Wysyłamy wzory i cenniki. (4608r

Elektromonter potrzebny. Zgłoszenia Bydgoszcz, Sienkiewicza 44/2. (4506

Rejonowy Zarząd Kwat. Bud. Bydgoszcz, Al. 1 Maja 160 zatrudni natychmiast kilku b. podoficerów WP w administracji wojskowej na warunkach od 7.000—5.400 zł miesięcznie, zaprowiantowanie w spółdzielni wojskowej. (4504

Koło zapasowe samochodowe znalazłem, wtorek wieczór, odebrać. Seminaryjna 4/5. (4501

Akuszerka przyjmuje panie, zastrzyki. Sopot, Prez. Bieruta 32. (4593r

Ogrodnik, młody kawaler od zaraz potrzebny na samodzielne stanowisko. Zgłoszenia Bydgoszcz, Kordeckiego 5/2. (4401

Wróżka przepowiada z kart i rąk przeszłość i przyszłość. Bydgoszcz, Emila Warmińskiego 17/4. (4505

Pięciu wykwalifikowanych **bednarzy** i jednego **ogrodnika** zatrudnią: Państwowe Browary Szczecińskie. Zgłoszenia: Szczecin, ul. Chmielewskiego 16. (4613r

Wytwórnia Czapek Olszewscy, Łódź, Piotrkowska 34, przyjmie czapnika na stanowisko kierownicze oraz chłopców na praktykę. Stale kupujemy fibrę, ceratę, dodatki czapnicze. (4620r

Agronom, kawaler z większą gotówką przystąpi jako wspólnik do jakiegokolwiek przedsiębiorstwa. Oczekuje propozycji. Oferty IKP, Bydgoszcz, pod „Agronom". (4518

Unieważniam dowód PKP 07935, wystawiony DOKP, Warszawa Olszewska Bogumiła, Kalisz-Kraińsk. (4513

MATRYMONIALNE

Przystojnego, dobrej rodziny, wykształconego dzierżawcę majątku, administratora-agronoma, mającego chęć się usamodzielnić od 27 lat. Cel matrymonialny. Oferty IKP, Bydgoszcz „Temperment". (4514

Panna 24-letnia, korzystny zawód, gotówka pozna pana, cel matrymonialny. IKP, Łódź, Piotrkowska 66 „Tęsknota". (4627r

Potrzebny robotnik na gospodarstwo 20 morg. Warunki do ugody. Julian Dołęga, Sitno, p. Wąbrzeźno. (4509

Technika-konstruktora poszukuje firma „Prototyp", Fabryka Gwintowników i Narzędzi, Bydgoszcz, Chodkiewicza 73a. (4519

Ostrzeżenie! Ostrzegamy wszystkich naszych klientów, że F. Dominikowski, zamieszkały w Twardej Górze, pow. Świecie nie jest upoważniony do pobierania zaliczek dla naszej firmy. Za pobrane wpłaty nie odpowiadamy. Przeciwko wyżej wymienionemu wszczęto dochodzenia karno-sądowe „Reklama". R. Gajda, Łódź, Piotrkowska 46. (4694r

Potrzebna fachowa kwiaciarka do Gdyni. Zgłoszenia Gdańsk-Wrzeszcz, Grunwaldzka Księgarnia „Atlas". (4508r

Przyjmiemy od zaraz stenotypistkę oraz **młodszego pracownika** obeznanego z branżą żelazną do **biura zakupu.** Zgłoszenia Fabryka Maszyn, „Blumwe", ul. Nakielska 53. (4426

POSZUKIWANIA

Ktoby z powracających z Rosji wiedział o losie Alojzego Kropiwnickiego, proszony o wiadomość, Bydgoszcz, Świętojańska 3/3 Prądzyńska. (4505

Jabłońskich z Winnik poszukują Rodzice i Zbyszek, Słupsk, Cmentarna 3. Pomorze. (5410

Poszukuję krewnych, przyjaciół Aleksandra Oksztul z Osady **Tatarszczyzna Mołodeczno** Inspektorat szkolny, **Zielona Góra, Poznańskie.** (4427

UNIEWAŻNIENIA

Ostrzega się przed nadużyciem. Prawo jazdy Nr 549, wydane Sopoty, 2. 8. 45 przez wojew. Gdańskie, dowód osobisty, legitymację, kartę RKU, zaświadczenie pracy i dyplom na nazw. Sieradz Józef, Gdańsk-Wrzeszcz, Karłowicza 16. (4585r

Wdowa, lat 43, współwłaścicielka sklepu cukierniczego, eleg., przystojna, pozna pana z sfer kupieckich do lat 50, domatora bez nałogów, rzecz poważna. Oferty IKP, Bydgoszcz pod „100". (4512

Fachowiec, rozwiedziony, lat 36, wzrost średni na posadzie pozna panią lat 25—30 może być całkiem biedna, dobrze zbudowana, brunetka, zdrowa, uczciwa, przedsiębiorcza. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kraków, Miodowa 7/5. (4607r

Innżynier, rutynowany handlowiec, większa gotówka, lat 44, wysoki, stateczny, repatrant pozna panią 30—40 lat, kulturalną, wysoką, dobrego charakteru. Pożądane jest posiadanie również przedsiębiorstwa lub większego kapitału dla wspólnego dobra. Oferty z fotografią IKP, Bydgoszcz pod „Inżynier". (5008

Kawaler, zdemobilizowany oficer, lat 35, wykształcenie średnie, pozna pannę, wdowę lub rozwódkę do lat 25, mającą własny dom lub interes handlowy. Oferty do IKP, Łódź, Piotrkowska 66 pod „Przystań szczęścia". (4622r

Który z panów poślubi pannę 35-letnią z porządnej rodziny, bez majątku, spokojnego usposobienia. Oferty IKP, Bydgoszcz „Sympatyczna". (4502

Małżeństwa kojarzy szybko, dyskretnie, fachowo. Olbrzymi wybór w całej Polsce w różnym wieku bogatych Pań i Panów. Łódź 1 skrz. 1693. (4450

Panna, 33-letnia, właścicielka przedsiębiorstwa handlowego, pozna pana, cel matrymonialny. IKP, Łódź, Piotrkowska 66 „Tęsknota". (4625r

Kawaler, 50-ni, właściciel przedsiębiorstwa, pozna panią, cel matrymonialny. IKP, Łódź, Piotrkowska 66 „Tęsknota". (4626r

Pięć zamożnych pań poszukuje kandydatów na mężów, wiek różny. Łódź, Poste-restante „Inteligentna". (4008

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 20
DZIAŁ OGŁOSZEŃ, ul. Jagiellońska 2 (pod arkadami)
Za niedoręczenie pisma spowodowane wyższą siłą nie odpowiadamy. Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada

ODDZIAŁY „ILUSTROWANEGO KURIERA POLSKIEGO" W WIELKICH MIASTACH POLSKI
PODODDZIAŁY W WIĘKSZYCH MIASTACH
AGENTURY NA PROWINCJI
DLA POSZCZEGÓLNYCH ZIEM POLSKICH ODRĘBNE WYDANIA „IKP"

OGŁOSZENIA: Drobne po 8 zł za słowo. Poszukiwanie rodzin i pracy 3 zł za słowo. Minimalna opłata za 10 słów.
Ogłoszenia milimetrowe: W tekście 30 zł. Za tekstem 12 zł. Urzędowe i przetargi 12 zł. Nekrologi 10 zł. Tabelaryczne i bilanse 18 zł za 1 mm. Niedziele i święta 50% drożej.
Za terminowe zamieszczanie ogłoszeń administracja nie odpowiada

Drukiem Zakładów Graficznych Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska Nr 1 5-44504